

ŠKOLITELSKÝ POSUDEK

Jaroslav Klepal: „*Nejsem toto tělo*“. *Tělo a posvátné já u členů hnuté Haré Krišna v České republice*.

Diplomová práce, Ústav etnologie FF UK, Praha 2005, ss. 196 (barevné přílohy), -

Je vhodné, abych hned na počátku svého posudku konstatoval, že tato brilantní práce, pro niž je označení „diplomová“ téměř urážkou, předkládá nevídanou *rovnováhu* empirického (nápaditými slovy autora „empirického uzemnění“) a teoretického: tu nejde jen o teoreticky náročné rámci a autory (Mauss, Bourdieu, Foucault či Asad), nýbrž - a podstatněji - o Klepalův autonomní pohled a hodnocení. Připomenu ony tři dominantní perspektivy, totiž symbolistní, institucionální a kognitivně-emocionální individualismus, jež autor vyčlenil a a jež autor shrnul; uveďme alespoň bourdieuvský habitus a Klepalův pohled fixující habitus jako lidské tělo, které ztělesňuje sociální postavení aktéra tím, že mu propůjčuje určitý systém dispozic k vnímání, hodnocení a jednání, které odpovídají jeho postavení (strana 39). Nedostí na tom: gestem spínajícím negativně ony tři perspektivy je autorův antiesencialismus, jímž rozumí „snahu uvažovat o výše uvedených předpokladech nikoli jako o nezpochybnitelných východiscích, nýbrž jako o problematických místech, jejichž kritické promýšlení (jedna z výsostných charakteristik Klepalovy práce jako celku FV) se zdá být vhodným nástrojem pro uchopení empirického materiálu“ (strana 24). Jeho rozvinutí, jeho předestření v kapitolách 3 (O etnografii a medu: empirická uzemnění), obecnější, a 4 (Védská kultura: Regulativní moc a lidská existence), singulárnější, jednoznačně dokládá autorovu fieldwork dovršenost; k tomu není co dodat, snad jen obdiv k rozsahu a hloubce uchopení, orientaci a verbalizace. Také závěrečná kapitola Sociální pole hnutí Haré Kršna v České republice jen potvrzuje Klepalovu zasvěcenost, dovádějíc toto neobyčejné dílo *k autoritativnosti*. Uvedu ještě závěr, aby bylo zjevné, kam autor ve vší koherenci směřuje: ...“v této práci jsem se pokusil ukázat, že tyto projevy nevyhnutelně staví na specifickém způsobu vztahování se k lidskému tělu a tělesnosti, který utváří posvátné já. Posvátné já primárně nevyžaduje víru, ale intimnost v zakoušení. Nevyžaduje hbitou orientaci v pavučinách významů teologických konceptů, ale autentičnost činu. A nevyžaduje útěk od světa, ale spontánnost v ovládnání a podrobování se (strana 170 až 171). V této souvislosti si lze položit otázku, do jaké míry je přítomné arcidílo příspěvkem k antropologii náboženství nebo, a to možná pravděpodobněji, příspěvkem k antropologii subjektivity. Na závěr bych ještě dodal, že jsem okouzlen také formální nebo snad behaviorální *vytříbenosti* práce Jaroslava Klepala: ať už jde o perfektně vypracovanou barevnou přílohu, o poděkování Sasakawě či o uvedení klíčových slov před shrnutím. Prostě, prostě přítomné dílo jako celek může být s jistotou licencí charakterizováno slovy jedné básnické sbírky Maxe Benseho: „precizní potěšení“. Diplomovou práci Jaroslava Klepala „*Nejsem toto tělo*“ doporučuji nejen k obhajobě (s návrhem na výbornou), nýbrž i jako podklad pro možné řízení PhDr.

Praha, 20. 9. 2005
etnologie FF UK

Doc. Dr. František Vrhel, Ústav